

N:o 74.

Ank. till Riksd. kansli den 26 april 1901, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående anslag för tillgodoseende af åtskilliga behof vid veterinärinrättningen i Skara.

(2:a U. A.)

Uti en den 1 sistlidne mars aflåten proposition (n:o 61) har Kongl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att för tillgodoseende af vissa i statsrådsprotokollet närmare angifna behof vid veterinärinrättningen i Skara bevilja på extra stat för år 1902 ett anslag af 20,680 kronor, deraf 200 kronor till aflönande af vikarie åt föreståndaren, 100 kronor till löneförbättring åt två drängar, 1,734 kronor 75 öre till täckande af den enligt räkenskaperna vid 1899 års slut förefintliga brist samt återstoden till reparation och förändring af vissa byggnader äfvensom till nybyggnader samt såsom bidrag till bestridande af utgifter för ved och lyse för elever och undervisningslokaler, undervisningsmateriel och onera m. m.

Till statsrådsprotokollet har föredragande departementschefen anmält, att styrelsen för veterinärinrättningen i Skara hos Kongl. Maj:t gjort framställning dels om höjning af det årliga anslaget till nämnda inrättning, dels ock om beviljande för en gång af ett extra anslag för nybyggnader samt reparation och förändring af vissa byggnader vid veterinärinrättningen och dertill hörande lägenheter.

De för uppehållandet af veterinärinrättningen anvisade medel ut-
Bih. till Riksd. Prot. 1901. 4 Saml. 1 Afd. 40 Häft. (N:is 74 och 75). 1

gjordes, enligt hvad departementschefen meddelat, dels af statsanslag, dels ock af särskilda donationer. Genom kongl. bref den 8 maj 1775 hade det staten tillhöriga hemmanet Brogården invid Skara upplåtits till »en lazarettinrättning för sjuka kreatur för bättre befordran och verkställighet af artis veterinariæ fortplantande i riket», hvarjemte sedermera lemnats anslag för byggnader och inventarier m. m. Genom testamente af professorn Peter Hernqvist, som afidit år 1808, hade inrättningen blifvit egare af Horshaga qvarn, $\frac{3}{8}$ mantal i rusthållet Forsen, åtskilliga tomter, stads- och domkyrkojordar samt skogslotter äfvensom ett kapital. Sedermera hade jemväl några andra, smärre donationer tillfallit inrättningen. Fastigheterna voro med undantag af vissa för veterinärinrättningen behöfliga byggnader och lägenheter utarrenderade på olika tider. Af statsmedel utginge till inrättningen ett årligt anslag af 1,400 kronor.

Enligt kongl. bref den 31 maj 1888 vore för inrättningen fastställd följande stat, att tillämpas från och med den 1 juli 1889:

föreståndaren, jemte fri bostad, lön 1,500 kronor, tjänstgöringspenningar 1,000 kronor	kronor 2,500: —
instruktionssmeden, jemte fri bostad, lön	„ 800: —
hvarjemte instruktionssmeden finge för egen räkning och med egna arbetare bestrida skoning af hästar, utan att likväl lärlingarnes undervisning derigenom finge lida något intrång;	
förbrukning af jern, kol och redskap under en fyra månaders kurs för 12 civila och sex månaders kurs för 12 militära hofslagare efter 30 kronor för hvarje lärling	„ 720: —
två drängar, jemte bostad, lön 450 kronor för hvar-dera	„ 900: —
ved och lyse för elever och undervisningslokaler, undervisningsmateriel och onera m. m.	„ 1,005: —
premier till lärlingarne, motsvarande afkastningen af det utaf C. U. Ugglå, A. Hellstadius och Thunberg för ändamålet donerade kapital	„ 75: —
byggnaders underhåll	„ 800: —
	summa kronor 6,800: —

Till bestridande af de i denna stat upptagna utgiftsposter skulle enligt samma kongl. bref användas dels omförmälda kontanta anslag å 1,400 kronor, dels ock följande särskilda inkomster:

arrendeafgiften för hemmanet Brogården med tillhörande qvarn och torp, beräknad till	kronor 3,000: —
arrendeafgifter för öfriga till inrättningen upplätta fastigheter	„ 1,400: —
afkastningen af de utaf Uggla, Hellstadius och Thunberg till premier afsedda kapital	„ 75: —
räntor å inrättningens kapital, 18,550 kronor	„ 925: —
summa kronor	5,400: —

Enligt kongl. stadgan för veterinärinrättningen i Skara den 1 februari 1889 vore inrättningens ändamål att vara en fullständig hofbeslagsskola för utbildning af civila och militära hofslagare samt sjukvårdsanstalt för husdjur, hvarest lämplig praktisk undervisning i behandling af enklare åkommor hos husdjuren meddelades dem, som ville sig deraf begagna.

I den skrifvelse till Kongl. Maj:t af den 27 augusti 1900, i hvilken veterinärinrättningens styrelse anmält behovet för inrättningen af nu ifrågasatta anslag, hade styrelsen till en början anfört följande:

Sedan i skrifvelse den 18 april 1890 styrelsen hos Kongl. Maj:t anhållit om ett anslag af 4,716 kronor för iståndsättande af veterinärinrättningens byggnader, hvilka redan vid den af Kongl. Maj:t och Riksdagen beslutade förändringen af veterinärinrättningen till en »fullständig hofbeslagsskola för utbildande af såväl civila som militära hofslagare samt sjukvårdsanstalt för husdjur», befunnit sig i mycket bristfälligt skick, men denna styrelsens anhållan icke vunnit bifall, hade styrelsen vid upprepade tillfällen varit betänkt på att ingå till Kongl. Maj:t med förnyad ansökan om medels beviljande till reparationer å inrättningens byggnader. Styrelsen hade dock i det längsta sökt reda sig ur svårigheterna, men då styrelsen icke ansåge sig stå till svars med, att inrättningens byggnader i brist på medel förfölle, samt dertill komme, att vid 1899 års slut räkenskaperna vid inrättningen visat en brist af 1,734 kronor 75 öre, hade styrelsen funnit sig icke längre kunna uppskjuta med att hos Kongl. Maj:t framhålla nödvändigheten af, att ett tillfälligt anslag beviljades samt att nu till veterinärinrättningen utgående statsanslaget, 1,400 kronor, något höjdes.

Till stöd för behöfligheten af ett extra anslag för byggnadernas vid veterinärinrättningen sättande i bättre skick hade styrelsen, enligt hvad af statsrådsprotokollet inhemtas, åberopat ett vid dess framställning fogadt protokoll vid laga syn den 8 maj 1900 å inrättningens

samt hemmanet Brogårdens och underlydande torps byggnader. Deraf framginge, dels att enligt nästföregående syn af den 14 november 1889 inrättningens byggnader redan då befunnit sig i så dåligt skick, att synerätten ålagt inrättningen reparationer för sammanlagdt 4,716 kronor, till hvilka arbetens utförande emellertid styrelsen saknat medel, dels ock att inrättningens byggnader nu alltjemt befunne sig i bristfälligt skick samt att å densamma reparationer för en kostnad af 2,832 kronor ansetts behöfliga. Af samma synesrätts protokoll framginge ytterligare, att några byggnader dels vid sjelfva inrättningen, dels vid Brogården samt derunder lydande torpen Grintorp, Fribergsäng och Balsum icke längre med fördel kunde repareras, utan borde ersättas med nya, samt att, enligt uttalande af den synerätten biträdande byggmästare, dessa arbeten kräfde för ett uthus vid veterinärinrättningen 800 kronor, för hemmanet Brogården med inberäkning af stora stallbyggnadens omändring och det så kallade separationsstallets förändrande till lada 8,000 kronor samt för nyssnämnda tre torp 5,100 kronor eller tillhopa 13,900 kronor.

Genom utslag den 8 maj 1900 hade synerätten ålagt styrelsen för veterinärinrättningen att före den 1 oktober 1901 låta afhjelpa de å föreståndarens boställsvåning anmärkta brister, vid påföljd, att, derest detta försumrades, föreståndaren derefter egde att sjelf låta verkställa dessa reparationer mot uppbärande af derå satta värden eller mot vederbörligen verifierad räkning; men vid det upplysta förhållandet, att veterinärinrättningen då saknade medel till bestridande af kostnaderna för öfriga vid synen nödiga befunna reparationer och nybyggnader, hade synerätten funnit sig icke kunna eller böra föreskrifva någon viss tid för desammas fullgörande, utan endast förklarar, att reparationerna och nybyggnaderna skulle verkställas, så snart och i den mån nödiga medel dertill kunde erhållas.

I sin omförmälda skrifvelse yttrade styrelsen vidare: Styrelsen ansåge sig nu böra särskildt fästa Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på önskvärdheten af att de af den synerätten biträdande byggmästaren föreslagna förändringar af byggnader å Brogården måtte komma till utförande, nemligen förläggande af »separationsstallet» (stallet för invärtas sjuka djur) till det i stora stallbyggnaden nu inredda kostallet, hvilken anordning beräknats kosta omkring 1,000 kronor, samt derjemte nödvändiggjorde uppförande för en kostnad, beräknad till 6,600 kronor, af nytt kostall för arrendatorns behof, äfvensom inredande af det nuvarande separationsstallet till lada för en kostnad af 400 kronor. Det allt mer framträdande behovet af ökad utrymme för grödan vid

Brogården skulle derigenom blifva tillfredsstäldt och, något, som hade än större betydelse, ombyggnaden af den stora och dyrbara stallbyggnaden vore derigenom för lång framtid undanskjutet, under det att nu, hvad vidkomme dess vestra hälft, genom dennas användning till kostall materialets förstörande i hög grad påskyndades.

Mot det faktum, att byggnaderna vid veterinärinrättningen befunne sig i så dåligt skick, kunde göras den invändning, att i den för inrättningen genom kongl. brefvet den 31 maj 1888 bestämda stat för byggnaders underhåll uppförts 800 kronor årligen. Härtill ville dock styrelsen erinra, dels att byggnaderna, af hvilka det så kallade karaktershuset uppförts år 1802, och flere andra innehade en betydande ålder, såsom förut antydts, redan vid början för denna stats tillämpning, den 1 juli 1889, varit bristfälliga och då tarfvat en genomgripande reparation, dels att de inkomster, som i nämnda stat beräknats skola till inrättningens kassa inflyta, icke motsvarats af verkligheten, i hvilket afseende hänvisades till ett bilagdt sammandrag af inrättningens inkomster och utgifter under tioårsperioden 1890—1899. Såsom af detta sammandrag syntes, hade nemligen under dessa tio år, som nämnda stat tillämpats, inrättningens inkomster uppgått till 64,695 kronor 73 öre eller i medeltal per år till 6,469 kronor 57 öre i stället för beräknade 6,800 kronor. I verkligheten hade sålunda inkomsterna årligen med 330 kronor 43 öre understigit de i staten uppförda. Härtill komme, att, såsom äfven af sammandraget öfver utgifterna framginge, posten »ved och lyse för elever och undervisningslokaler, undervisningsmateriel och onera m. m.», som enligt staten upptagits till 1,005 kronor, i verkligheten per år uppgått till i medeltal 1,179 kronor 85 öre eller 174 kronor 85 öre mera, än som i staten beräknats. Då emellertid de utgifter, som fölle under denna post, för den dagliga verksamheten vid veterinärinrättningen i egenskap af såväl undervisnings- som klinisk anstalt i första hand måst tillgodoses, hade styrelsen nödgats fylla bristen genom att år efter år uppskjuta väl behöfliga reparationer, och detta till den grad, att, som af nyss återopade sammandrag syntes, kostnaderna för »byggnaders underhåll» vissa år måst nedpressas, under ett år ända till 201 kronor 55 öre och under ett annat till 254 kronor 14 öre. Vidare vore att märka, att en ej obetydlig del af de utgifter, som förts under posten »byggnaders underhåll», härleddes sig från nödvändiga reparationer och förändringar i inrättningens hofbeslagssmedja. Sålunda hade år 1890 till smedjans underhåll användts ej mindre än 735 kronor 35 öre. För att undervisningen och öfningarna för såväl militäre som civile lärningar ostördt skolat kunna i hofbeslagssmedjan pågå, hade nemligen denna

framför allt måst tillgodoses, medan underhållet af inrättningens öfriga byggnader fått stå tillbaka. En i berörda sammandrag under rubriken »byggnaders underhåll» upptagen utgiftspost å 2,011 kronor 83 öre för år 1899 vore hufvudsakligen grundad på nybyggnader vid torp, hvilka byggen, som ej kunnat uppskjutas, medfört en kostnad af 1,593 kronor 54 öre.

Hvad åter vidkomme förhållandet, att för »jern, kol och redskap» utgifterna varit mindre än i staten beräknats, härledde detta sig deraf, att antalet elever hittills i allmänhet icke uppgått till den beräknade maximisiffran. Detta antal kunde dock när som helst fyllas. Det stigande intresset för hästafveln i landet samt en ökad kännedom om fördelarne deraf, att den civila hofslagarekursen genomginges äfven af personer, som icke ämnade för framtiden egna sig åt hofslagareyrket, men vore intresserade af hästens skötsel och vård, läte förmoda, att platserna i de civila kurserna årligen skulle komma att fyllas, och militäre lärlingar kunde när som helst intill högsta tillåtna antalet kommenderas till genomgående af hofbeslagskurserna.

Ur berörda sammandrag af veterinärinrättningens inkomster och utgifter framginge äfven behöfligheten af att det årliga statsanslaget höjdes. Ty om nyssnämnda utgifter för nybyggnader vid torp under år 1899 eller 1,593 kronor 54 öre frånräknades från den summa 7,057 kronor 90 öre, hvilken innefattade hvad som under de tio åren åtgått till byggnaders underhåll, visade det sig, att i medeltal årligen härtill kunnat användas 546 kronor 43 öre eller 253 kronor 57 öre mindre, än i staten beräknats åtgå. Då emellertid det i staten upptagna anslaget för »byggnaders underhåll» ingalunda kunde anses för högt, och styrelsen ej såge någon utväg att minska de utgifter, som fölle under posten »ved och lyse för elever och undervisningslokaler, undervisningsmateriel och onera m. m.», samt det visat sig, att de verkliga inkomsterna understege de i gällande stat beräknade med i medeltal 330 kronor 43 öre per år, syntes deraf, att en ökning i det årliga anslaget med dels 253 kronor 57 öre, dels 330 kronor 43 öre, eller tillhopa 584 kronor, vore nödig. En dylik ökning i inrättningens inkomster blefve väl behöflig, äfven om man medräknade möjligheten af att utgifterna för posten »jern, kol och redskap» skulle komma att vissa år något understiga det i staten uppförda, alldenstund styrelsen, för att icke behöfva framkomma med ytterligare begäran om anslag till nya byggnader å utarrenderade egendomar, nödgades vid ny utarrendering af dessa fastslå bestämd nybyggnadsskyldighet för arrendatorerna, hvarigenom de till inrättningen inflytande arrendemedlen helt säkert komme att minskas.

I åberopade, för veterinärinrättningen gällande stat hade vidare upptagits 450 kronor jemte fri bostad till hvardera af inrättningens två drängar. Med nu gällande löner och pris å förnödenheter måste enligt styrelsens åsigt en sådan aflöning anses för låg. För att dugligt folk skulle kunna påräknas, ansåge styrelsen aflöningen böra höjas med 50 kronor till hvardera drängen, och detta så mycket mera, som, förutom daglig stalltjänst, tjänstgöring vid klinik, gators och tomters renhållning, vedhuggning m. m., äfven tillkomme nattvaktstjänstgöring.

Styrelsen hade dessutom ansett sig böra påvisa det anmärkningsvärda förhållandet, att veterinärinrättningens föreståndare, som det, förutom skyldighet att hålla lektioner under den tio månader hvarje år pågående lästerminen jemte öfverinseendet öfver anstalten och underlydande egendomar samt förande af all expedition och redovisande af inrättningens inkomster och utgifter, åläge att sköta såväl den stationära kliniken som polikliniken vid inrättningen samt dessutom att alla tider på dygnet vid inträffande olycksfall och hastigt påkommande sjukdomar lemna fria råd och upplysningar åt allmänheten, allt för en aflöning af, jemte fri bostad, 2,500 kronor utan ålderstillägg, visserligen enligt nådiga stadgan för inrättningen vore berättigad åtnjuta »erforderlig tjenstledighet», men, då styrelsen saknade medel till vikaries aflöning, hittills fått själf aflöna af medicinalstyrelsen godkänd sådan. Enligt styrelsens mening torde det vara enastående, att en statens tjänsteman, som faktiskt vore bunden af daglig tjänstgöring året om, så beskaffad, att han icke för en dag på året, vare sig söndag eller söckendag, utan ersättare kunde lemna densamma, helt och hållet saknade semester. Styrelsen hölle ock före, att billigheten fordrade, det i staten för veterinärinrättningen upptoges 200 kronor att användas för aflöning af föreståndarens vikarie under en månad årligen. Såsom belysande det orimliga i nu berörda förhållande åberopade styrelsen, hurusom inrättningens nuvarande föreståndare, som den 29 september 1899 erhållit fullmakt å sin befattning, under sommaren 1900, då han tjänstgjort såsom statens ombud i premieringsnämnd för hästar, själf fått med 7 kronor per dag, motsvarande både lön tjänstgöringspenningar, aflöna vikarie.

Med stöd af det anförda hade styrelsen anhållit, det Kongl. Maj:t ville bereda veterinärinrättningen i Skara dels förhöjning i det årliga anslaget med 900 kronor, dels ock ett extra anslag af 18,466 kronor 75 öre, hvaraf 1,734 kronor 75 öre till täckande af förenämnda brist, 2,832 kronor till reparationer å inrättningens byggnader och 13,900 kronor till nybyggnader.

Vidare har departementschefen meddelat, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Skaraborgs län den 20 oktober 1900 afgifvit infordradt utlåtande i ärendet och dervid tillkännagifvit, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande på grund af hvad styrelsen för veterinärrättningen anfördt och i öfrigt kända förhållanden ansett behovet af de ifrågasatta anslagen vara till fullo styrkt och oomtvistligt. Visserligen vore de meddelade uppgifterna rörande kostnaderna för nödvändiga nybyggnader icke beledsagade af specifika kostnadsförslag; men all anledning saknades till antagande, att de af fullt sakkunnig person uppgifna kostnadsbeloppen skulle vara i någon nämnvärd mån för högt beräknade. Kongl. Maj:ts befallningshafvande hemstälde därför, att veterinärrättningens årliga anslag måtte höjas från 1,400 kronor till 2,300 kronor eller med 900 kronor, hvaraf 200 kronor till aflönande af vikarie för föreståndaren under en månad årligen, samt att för betäckande af uppkommen brist äfvensom för verkställande af nödiga reparationer och erforderliga nybyggnadsarbeten åt anstalten måtte beviljas ett extra anslag till sammanräknadt, afrundadt belopp af 18,500 kronor.

Medicinalstyrelsen, hvars utlåtande i ärendet jemväl infordrats, hade, enligt hvad af statsrådsprotokollet vidare inhemtas, för ändamålet genom sin dåvarande föredragande i veterinärfrågor professor J. Lundgren låtit i oktober 1900 verkställa särskild inspektion af inrättningen, öfver hvilken inspektion professor Lundgren afgifvit berättelse, som af medicinalstyrelsen med skrifvelse den 5 november 1900 öfverlemnats till Kongl. Maj:t. I denna berättelse hade beträffande veterinärrättningens byggnader anförts, att förstugan till den af föreståndaren bebodda mellanvåningen i karaktersbyggnaden jemte trappuppgången till vindsrummen vid inspektionen undergått reparation, hvilken ansetts vara så nödvändig, att den ej kunnat uppskjutas. Denna reparation hade den vid inspektionen tillstådesvarande föreståndaren förklarat sig beredd att af egna medel bekosta, om ej statsanslag för ändamålet kunde erhållas. Öfriga i synerättens protokoll närmare specificerade reparationer syntes samtliga vara af behovet påkallade.

Det i syneprotokollet omnämnda, för sitt ändamål öfverflödigt stora uthuset vid veterinärrättningen hade vid inspektionen befunnits vara i hög grad förfallet, med trävirket i stor utsträckning angripet af röta. Äfven de begge flygelbyggnaderna syntes vara i behof af de reparationer, som i syneprotokollet omförmäldes. Det så kallade separationsstallet, afsedt för djur, behäftade med smittosamma sjukdomar, hade befunnits vara i hög grad förfallet beträffade såväl väggar och

golf som inredning. Enär det hvarken kunde på ett betryggande sätt desinficieras eller om vintern syntes lemna der inhysta djur tillräckligt skydd mot vind och kyla, kunde det i sitt nuvarande skick ej för det afsedda ändamålet användas, likasom det ej heller syntes med fördel kunna repareras, så att det komme att motsvara de fordringar, som borde ställas på ett sådant stall. Professor Lundgren kunde därför ej annat än biträda styrelsens för inrättningen förslag, att den vestra hälften af stora stallbyggnaden, hvars af tegel uppförda väggar mer och mer vittrat sönder vid fönstren, utan att detta kunnat förhindras genom företagna reparationer, i stället för att användas till stall för arrendatorns kor inreddes till separationsstall samt till stall för arrendatorns hästar, det senare dock under förutsättning, att en isolerande vägg uppfördes mellan dessa begge afdelningar samt öfriga nödiga åtgärder vidtoges, för att smittosamma sjukdomar ej måtte öfverföras till arrendatorns hästar från i separationsstallet intagna djur. De inrättningen tillhöriga byggnader, som vore upplåtna åt arrendator och torpare, hade professor Lundgren ansett sig sakna anledning inspektera.

I professor Lundgrens berättelse yttrades vidare:

Beträffande orsaken till, att veterinärinrättningens byggnader ej tillbörligen vidmagthållits, oaktadt för ändamålet afsedda medel under vissa år endast delvis därför tagits i anspråk, hade föreståndaren för inrättningen förklarat, att de med inrättningens verksamhet och undervisningens bedrivande förenade oundgängliga kostnaderna i första hand måst af tillgängliga medel bestridas samt att, då inkomsterna visat sig ej uppgå till i gällande stat beräknadt belopp, nödiga reparationer måst uppskjutas. Härtill komme, att större reparationer vissa år måst företagas å till den utarrenderade jorden hörande åbyggnader, hvilka reparationer tagit en ej obetydlig del af tillgängliga medel i anspråk. Det förhållandet, att i räkenskaperna slutsummorna å vissa utgiftskonton visat sig vara mycket olika för olika år, hade föreståndaren förklarat bero derpå, att stundom större skulder af brist på medel måst balanseras öfver från ett år till ett annat. Säsom bevis för, att inrättningens medel ej varit tillräckliga för bestridande af nödiga utgifter, hade anförts af föreståndaren, hvilket bestyrkts af en närvarande ledamot i inrättningens styrelse, rektor J. Juhlin, att man vid bouppteckning efter affidne förre föreståndaren, lektor R. Walter, funnit qvitterade räkningar å ganska afsevärda belopp för till inrättningen lemnade varor eller arbeten, en del flera år gamla. På grund af inrättningens dåliga ekonomi hade lektor Walter ej upptagit dessa räkningar i inrättningens räkenskaper, utan föredragit att betala dem af egna medel.

Af hvad professor Lundgren sålunda anfört syntes honom framgå, att inrättningens för dess verksamhet nödiga byggnader måste undergå reparation på sätt i syneprotokollet angifvits samt att, då inga utsigter syntes finnas för att dessa reparationer skulle kunna utföras med nu utgående anslag och inkomster, extra anslag för ändamålet vore behöfligt.

För egen del hade medicinalstyrelsen, enligt hvad af statsrådsprotokollet inhemtas, i sin förenämnda skrifvelse anfört, att, såsom förhållandena nu föreläge, ej blott den ifrågasatta reparationen af byggnader syntes vara oundgängligt nödvändig, utan äfven inrättningen ej vara i stånd att af egna medel bestrida kostnaderna därför. Äfven den ifrågasatta förändringen i användningssättet för den stora stallbyggnadens vestra del och för det så kallade separationsstallet syntes vara ändamålsenlig, ehuru deraf nödvändigtvis följde, att ett nytt kostall måste byggas för arrendatorns räkning. Då emellertid hvarken ritningar eller detaljerade kostnadsförslag till sådan byggnad lemnats, kunde medicinalstyrelsen ej yttra sig öfver det därför nödiga beloppets storlek. Ej heller öfver ifrågasatta reparationer och nybyggnader vid inrättningen tillhöriga torp hade styrelsen ansett sig kunna afgifva något sakkunnigt yttrande.

Af handlingarna hade medicinalstyrelsen vidare funnit framgå, att veterinärinrättningen haft att kämpa med stora ekonomiska svårigheter och att ökade medel för framtiden måste ställas till dess styrelses förfogande, om verksamheten derstädes skulle kunna ostördt fortgå. Sålunda fordrades numera en betydligt dyrbarare utrustning för ett sjukstall, der bland annat större operationer skulle kunna företagas än förr, hvarför den begärda förhöjningen i anslaget till inrättningens materiella behof ej syntes vara för högt tilltagen. Äfven syntes höjandet af anslaget till betjeningens aflönande vara af behofvet påkalladt.

Beträffande ersättning till vikarie åt föreståndaren hade medicinalstyrelsen anfört, att, ehuru äfven vid veterinärinstitutet i Stockholm den kliniska undervisningen påginge under hela året, hvar och en af de kliniska lärarne derstädes dock i regel erhöle 1 à 1½ månads ledighet hvarje sommar; men detta kunde ske utan särskild kostnad för statsverket derigenom, att de lediga lärarnes åligganden sköttes af dem, som vore i tjänst. Då emellertid föreståndaren för inrättningen i Skara vore ensam, kunde en sådan anordning der ej vidtagas; ej heller funnes i Skara bosatt någon legitimerad veterinär, som föreståndaren kunde anmoda att förestå kliniken under någon del af ferierna. Under sådana förhållanden syntes det ej vara obilligt, att föreståndaren hvarje år er-

hölle någon tids ledighet samt att, då kliniken ej utan olägenhet syntes kunna för denna tid stängas, medel anvisades till tjänstens uppehållande under ledigheten; och hade medicinalstyrelsen intet att erinra mot det för detta ändamål begärda beloppet.

Emellertid funnes ingen utredning om, i hvad mån inrättningens förenämnda ökade årliga behof måste fyllas genom statsanslag. Visserligen hade dess styrelse anfört, att styrelsen hade för afsigt att vid ny utarrendering af inrättningen tillhöriga egendomar fastslå bestämd nybyggnadsskyldighet för arrendatorerna; men någon utredning funnes ej, i hvad mån en sådan åtgärd komme att minska kostnaden för underhåll af inrättningens byggnader eller att minska dess inkomster, faktorer, på hvilka det behöfliga årliga statsanslagets storlek syntes komma att bero. Under för handen varande förhållanden syntes det medicinalstyrelsen kunna ifrågasättas, huruvida ej lämpligen den nu begärda och för närvarande nödvändiga ökningen i det årliga anslaget skulle kunna tills vidare utgå på extra stat.

På grund af hvad i medicinalstyrelsens skrifvelse anförts och då Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet ej blott vitsordat anslagens behöflighet, äfven i den mån de rörde inrättningens utarrenderade egendomar, utan äfven förklarar anledning saknas till antagande, att de uppgifna kostnadsbeloppen skulle vara i nämnvärd mån för högt beräknade, tillstyrkte medicinalstyrelsen, att Kongl. Maj:t täcktes åt veterinärinrättningen i Skara bereda dels för en gång ett anslag af 18,466 kronor 75 öre, hvaraf 1,734 kronor 75 öre till täckande af uppkommen brist, 2,832 kronor till reparationer och 13,900 kronor till nybyggnader, dels ock ett extra anslag af 900 kronor, hvaraf 200 kronor till aflönande af vikarie åt föreståndaren under en månads semester, 100 kronor till löneförbättring åt betjeningen och 600 kronor såsom bidrag till bestridande af utgifter för ved och lyse för elever och undervisningslokaler, undervisningsmateriel och onera med mera.

Sedan styrelsen för veterinärinrättningen genom remiss lemnats tillfälle att till Kongl. Maj:t inkomma med yttrande i anledning af hvad medicinalstyrelsen i sin nyssberörda skrifvelse anfört, hade inrättningens styrelse, enligt hvad departementschefen vidare meddelat, den 1 december 1900 afgifvit utlåtande, hvarmed öfverlemnats ritningar och kostnadsförslag angående dels uthuset vid veterinärinrättningen, dels kostall och foderlada å Brogården, dels ladugård vid Grintorp, dels boningshus och ladugårdar vid Fribergsäng och Balsum. Såsom förklaring till den begärda ökningen af det ordinarie statsanslaget hade styrelsen, under hänvisning

till förut omnämnda öfversigt öfver veterinärrättningens inkomster och utgifter under tioårsperioden 1890—1889, andragit: Styrelsen hade under denna tid nödgats för bestridande af de dagliga, oundgängliga behofven vid inrättningen inskränka reparationer och underhåll af byggnader till en kostnad, hvilken i medeltal med 253 kronor 57 öre årligen understigit det i veterinärrättningens stat för »byggnaders underhåll» afsedda och ingalunda för högt tilltagna anslaget 800 kronor. För att i framtiden kunna använda fulla anslaget för byggnaders underhåll till sitt ändamål, fordrades alltså, då man finge förutsätta, att inrättningens nuvarande inkomster och utgifter blefvo ungefär desamma ett ökad anslag af 253 kronor 57 öre. Dessutom visade 1899 år, räkenskaper en brist på 1,734 kronor 75 öre, hvilket, fördeladt på tio år, gjorde en årlig brist af 173 kronor 47 öre. Af berörda öfversigt öfver räkenskaperna under tioårsperioden framginge äfven, att utgifterna för kol, jern och redskap vid inrättningens instruktionssmedja, på grund deraf att ej alla lärlingsplatserna vid hofbeslagskurserna varit upptagna, med 222 kronor 21 öre i medeltal per år understigit den i staten för inrättningen beräknade posten 720 kronor. På de i styrelsens skrifvelse af den 27 augusti 1900 anförda grunder måste emellertid styrelsen antaga, att redan inom allra närmaste tid elevantalet skulle komma att närma sig det högst tillåtna, hvadan styrelsen icke vågat grunda sitt förslag till ny stat för veterinärrättningen på denna hittills varande indirekta inkomst. I denna sin åsigt styrktes styrelsen än mera deraf, att ett enda läns hushållningssällskap nyligen anslagit ej mindre än 800 kronor årligen till understöd åt personer, som genomginge civila hofslagarekursen vid veterinärrättningen. Styrelsen hade dock ansett, att i medeltal per år genom en eller annan lärlingsplats ledigstående en besparing på omkring 50 kronor vore att förvänta. Frändroges dessa 50 kronor från den nämnda, hittillsvarande indirekta inkomsten 222 kronor 21 öre, uppkomme ett ökad årligt behof af 172 kronor 21 öre, som tillhoppa med förut beräknade 253 kronor 57 öre och 173 kronor 47 öre gjorde 599 kronor 25 öre. Lades härtill ytterligare behöfligt anslag för aflönande af vikarie under föreståndarens semester, 200 kronor, samt för ökande af betjentes löner, 100 kronor, finge man summan 899 kronor 25 öre eller afrundadt 900 kronor, hvarmed styrelsen anhållit, att det nu utgående statsanslaget, 1,400 kronor, måtte ökas.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande, som med skrifvelse den 22 december 1900 till Kongl. Maj:t öfverlemnade nyssberörda utlåtande af styrelsen för veterinärrättningen, hade dervid tillkännagifvit, att

Kongl. Maj:ts befallningshafvande icke hade något att erinra mot hvad styrelsen i samma utlåtande yttrat.

I förnyadt utlåtande den 7 januari 1901 hade medicinalstyrelsen förklarat sig icke hafva något att anmärka mot de kostnadsförslag, som af styrelsen för veterinärrättningen bifogats dess skrifvelse till Kongl. Maj:t den 1 december 1900. Beträffande de inlemnade ritningarna hade medicinalstyrelsen ansett sig böra påpeka, att spiltorna i stallet till den föreslagna ladugårdsbyggnaden å torpet Grintorp vore olämpligt placerade samt dessutom, äfven för medelstora hästar, för korta. Härjemte borde tillses, att höjden i de föreslagna ladugårdsbyggnaderna å Fribergsäng och Balsum samt Grintorp blefve tillräcklig. De antydda små förändringarna föranledde emellertid icke någon ökad kostnad. Medicinalstyrelsen ansåge för öfrigt styrelsen för veterinärrättningen icke hafva i sin nyssberörda skrifvelse den 1 december 1900 anfört något af så stor vikt, att medicinalstyrelsen på grund deraf funne sig föranlåten frågå sitt förut afgifna förslag, utan hemstälde om bifall till detsamma.

Öfverintendentsembetet, som anbefalts att i ärendet afgifva utlåtande, hade i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 5 februari 1901 anfört, att embetet, som ansett en ändrad placering af spiltorna i stallet till den föreslagna ladugårdsbyggnaden å torpet Grintorp med hänsyn till det tillgängliga utrymmet icke vara möjlig, låtit å vederbörande ritning angifva ett sätt för dessa spiltors förstoring och å genomskärningsritningen öfver ladugården vid Brogården utmärkt någon af embetet såsom önskvärd ansedd höjning af denna byggnad, äfvensom att embetet, utan att framställa någon erinran mot de för de afsedda förändrings- och reparationsarbetena beräknade omkostnadsbelopp af sammanlagdt 4,232 kronor, funnit sig böra omarbete de genom styrelsens för veterinärrättningen försorg för de ifrågaställda nybyggnaderna upprättade kostnadsförslagen på sätt af embetet öfverlemnade nya beräkningar utvisade, hvaraf framginge, att för sagda nybyggnaders uppförande fiuge antagas erfordras en summa af tillhoppa 13,820 kronor eller 1,320 kronor mera, än veterinärrättningens styrelse antagit.

För egen del har departementschefen anfört följande.

Öfvertygande skäl syntes departementschefen vara anförda för beviljande af medel dels till vikariatsersättning, i syfte att bereda veterinärrättningens föreståndare semester, dels ock till höjande af den under nuvarande förhållanden alltför knappa aflöningen åt de två vid inrättningen anställda drängarne, och vore äfven de i sådant afseende

begärda belopp enligt departementschefens mening ej för högt tilltagna. Likaså vore, enligt departementschefens mening, intet att erinra deremot, att förenämnda enligt inrättningens räkenskaper vid slutet af år 1899 förefintliga brist blefve af statsmedel ersatt, eller emot, att, då inrättningens inkomster visat sig något understiga hvad därför beräknats, ett mot skillnaden svarande belopp anvisades af statsmedel. Det syntes departementschefen jemväl ändamålsenligt, att de reparations- och ändringsarbeten å vissa byggnader samt de nybyggnadsföretag, som föreslagits, komme till stånd. Att af ifrågavarande arbeten de, som vore afsedda att utföras, för att veterinärinrättningen måtte kunna förfoga öfver de för dess verksamhet erforderliga byggnader, borde bekostas af staten, funne departementschefen äfven vara naturligt, då, enligt hvad upplyst vore, andra medel härtill saknades. Vidkommande de föreslagna byggnadsarbetena å inrättningen tillhörande utarrenderade fastigheter, ansåge departementschefen det ock under nuvarande förhållanden, då nybyggnadsskyldighet ej åläge arrendatorerna, blifva nödvändigt, att staten trädde emellan, för att dessa fastigheter måtte vardas försedda med behöfliga åbyggnader. Huruvida den i staten för veterinärinrättningen uppförda post å 1,005 kronor till ved och lyse för elever och undervisningslokaler, undervisningsmateriel och onera m. m., som hittills befunnits otillräcklig, framdeles, derest vid fastigheternas förnyade utarrendering ej blott underhålls-, utan äfven nybyggnadsskyldighet ålades arrendatorerna, skulle motsvara behovet, syntes departementschefen tvifvelaktigt. Uppenbart förefölle dock, vid en granskning af utgifterna för den senaste tioårsperioden, att denna post icke för närvarande kunde nedbringas under det belopp af 1,273 kronor 82 öre, styrelsen för inrättningen syntes hafva därför beräknat, då hänsyn tagits till en möjlig besparing af 50 kronor å anslaget till jern, kol och redskap. De belopp, som nu erfordrades, vore således

dels till täckande af förefintlig brist	kronor	1,734: 75
dels till reparations- och förändringsarbeten:		
för de af synerätt ådömda reparationer ..	kronor	2,832: —
för förläggande af separationsstallet till det i stora stallbyggnaden nu inredda kostallet	„	1,000: —
för inredning af det nuvarande separationsstallet till lada	„	400: —
	„	4,232: —
	Transport kronor	5,966: 75

	Transport kronor	5,966: 75
dels till nybyggnader af uthus vid inrättningen, kostall och foderlada vid Brogården, ladugård vid Grintorp samt boningshus och ladugårdar vid Fribergsäng och Balsum	„	13,820: —

dels ock beträffande inrättningens stat:

ersättning för minskning i beräknade inkomster	kronor	330: 43	
höjning af aflöning till två drängar	„	100: —	
höjning af posten för ved och lyse m. m.	„	268: 82	
ersättning till vikarie åt föreståndaren	„	200: —	„ 899: 25
			tillhoppa kronor 20,686: —

eller i rundt tal 20,680 kronor.

Någon förändring i den ordinarie staten syntes departementschefen emellertid för närvarande ej böra ifrågasättas, utan borde man enligt departementschefens åsigt först afvakta utgången af en förnyad utarrendering af inrättningens fastigheter och nödig utredning i öfrigt af inrättningens framtida behof. Nödvändigt förefölle det dock departementschefen, att en tillfällig förstärkning af anslaget beviljades med belopp, som departementschefen förut angifvit.

På grund häraf tillstyrkte departementschefen, att Kongl. Maj:ts måtte hos Riksdagen göra nu förevarande framställning.

Då giltiga skäl synas utskottet vara anförda för Kongl. Maj:ts ifrågavarande förslag, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande proposition, må för tillgodoseende af de i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 1 mars 1901 närmare angifna behof vid veterinärinrättningen i Skara bevilja på extra stat för år 1902 ett anslag af 20,680 kronor, deraf 200 kronor till aflönande af vikarie åt föreståndaren, 100 kronor till löneförbättring åt två drängar, 1,734 kronor 75 öre till täckande af den enligt räkenskaperna vid 1899 års slut förefintliga brist samt återstoden till repara-

tion och förändring af vissa byggnader äfvensom till nybyggnader samt såsom bidrag till bestridande af utgifter för ved och lyse för elever och undervisningslokaler, undervisningsmateriel och onera m. m.

Stockholm den 26 april 1901.

På statutskottets vägnar:

P. PEHRSON.
